

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI CLUJ NAPOCA
FACULTATEA DE SOCIOLOGIE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ
DOMENIUL SOCIOLOGIE

Rezumatul tezei de doctorat

***CALITATEA VIEȚII ȘI
DEZVOLTAREA RURALĂ ÎN
AREALUL MESEȘ***

COORDONATOR ȘTIINȚIFIC:

Prof.univ. dr Vedinaș Traian

DOCTORAND:

Suciu Ioana

Cluj-Napoca

2012

CUPRINS

| | |
|---|-----------|
| 1. INTRODUCERE | 6 |
| 2. FUNDAMENTARE TEORETICĂ..... | 8 |
| 2.1 CONCEPTUL DE CALITATEA VIEȚII..... | 8 |
| 2.2 CALITATEA VIEȚII ȘI INDICATORII SOCIALI..... | 9 |
| 2.2.1 Istoricul indicatorilor sociali..... | 9 |
| 2.2.2 Indicatori sociali și calitatea vieții..... | 13 |
| 2.2.3 Tipuri de indicatori sociali | 15 |
| 2.2.4 Indicatori sociali globali..... | 16 |
| 2.2.5 Indicatori sociali naționali și regionali..... | 19 |
| 2.3 CALITATEA VIEȚII ÎN ROMÂNIA..... | 23 |
| 2.3.1 Studii de calitatea vieții..... | 23 |
| 2.3.2 Calitatea vieții în mediul rural | 24 |
| 2.4 DEZVOLTAREA RURALĂ ÎN ROMÂNIA..... | 37 |
| 2.4.1 Conceptul de spațiu rural | 37 |
| 2.4.2 Conceptul de dezvoltarea rurală..... | 54 |

| | |
|---|-----|
| 2.4.2.1 Dezvoltarea rurală în plan social..... | 56 |
| 2.4.2.2 Dezvoltarea rurală în plan economic..... | 56 |
| 2.4.2.3 Dezvoltarea rurală în plan ecologic..... | 58 |
| 2.4.3 Dezvoltarea rurală în Regiunea Nord-Vest..... | 60 |
| | |
| 2.5 FONDURILE STRUCTURALE EUROPENE | 68 |
| 2.5.1 Fondurile pre-aderare | 68 |
| 2.5.2 Fondurile post-aderare | 77 |
| | |
| 3. PROBLEMATICA DE CERCETARE ȘI METODOLOGIA..... | 87 |
| 3.1 Implicații teoretice | 87 |
| 3.2 Dezvoltări metodologice..... | 88 |
| | |
| 4. REZULTATELE CERCETĂRII..... | 97 |
| 4.1 STUDIUL 1: Analiza cantitativă a calității vieții percepute din arealul Meseș | |
| 4.1.1 Obiective și ipoteze..... | 97 |
| 4.1.2 Designul cercetării..... | 97 |
| 4.1.3 Analiza și interpretarea rezultatelor | 99 |
| 4.1.4 Concluzii..... | 122 |
| | |
| 4.2 STUDIUL 2a: Analiza calitativă a dezvoltării rurale în arealul Meseș | |
| 4.2.1 Obiective și ipoteze..... | 123 |

| | |
|---|-----|
| 4.2.2 Designul cercetării..... | 123 |
| 4.2.3 Analiza și interpretarea datelor | 124 |
| 4.2.4 Concluzii..... | 147 |
| | |
| 4.3 STUDIUL 2b: Analiza cantitativă a dezvoltării rurale în arealul Meseș | |
| 4.3.1 Obiective și ipoteze | 149 |
| 4.3.2 Designul cercetării..... | 149 |
| 4.3.3 Analiza și interpretarea rezultatelor | 150 |
| 4.3.4 Concluzii..... | 198 |
| | |
| 5. CONCLUZII ȘI DISCUȚII..... | 199 |
| 5.1 Contribuții teoretice | 199 |
| 5.2 Contribuții metodologice | 199 |
| 5.3 Contribuții practice..... | 200 |
| 5.4 Limite și direcții viitoare de cercetare | 200 |
| | |
| 6. Bibliografie | 201 |
| 7. Anexe..... | 210 |

Cuvinte cheie : spațiu rural, dezvoltare rurală, calitatea vieții, indicatori sociali, fonduri europene pre-aderare, fonduri europene post-aderare, arealul Meseș.

INTRODUCERE

Dezvoltarea satului românesc reprezintă o temă de real interes atât din punct de vedere teoretic cât mai ales practic pentru numeroase domenii – social, economic, politic, etc. Odată cu aderarea la Uniunea Europeană spațiul rural a fost supus unor schimbări majore și a cunoscut o dinamică aparte. Multiplele provocări impuse de anumite standarde europene au creat noi perspective de dezvoltare dar au adus cu sine și noi probleme pentru care locuitorii și autoritățile au reușit să le gestioneze mai mult sau mai puțin eficient în funcție de competența managerială, rezistența la schimbare a locuitorilor și alți factori externi acestora cum ar fi: birocrăția de la nivelul instituțiilor statului, lipsa de continuitate în decizii odată cu schimbarea partidului de la putere sau lipsa susținerii financiare adecvate din partea statului pentru demararea unor proiecte de dezvoltare rurală. Peste acest tablou se suprapun și problemele specifice mediului rural: lipsa locurilor de muncă, migrația populației active, veniturile scăzute, lipsa unor mijloace moderne de producție în agricultură, slaba valorificare a produselor din agricultură și nu în ultimul rând nivelul de pregătire inferior celui din mediul urban. Toate aceste aspecte sunt evidențiate de numeroase date statistice și cercetări desfășurate în mediul rural însă pentru a putea implementa strategii eficiente de dezvoltare rurală în anumite zone considerăm importantă o analiză atentă a fiecărei zone și intervenții focalizate pe nevoi specifice în fiecare regiune și microregiune în parte.

În acest studiu ne vom opri asupra analizei unor spații rurale reprezentative din județul Sălaj și mai exact vom analiza calitatea vieții și dezvoltarea rurală în câteva comune de aici .

Am ales această zonă din considerente atât subiective cât și obiective. Subiective deoarece satisfacea nevoia de cunoaștere și de înțelegere a mediului rural de acolo de către un om născut și crescut pe acele meleaguri și obiectiv deoarece toate informațiile primite pe diverse căi arătau că județul Sălaj este „oaia neagră” a regiunii , fiind unul dintre cele mai slab dezvoltate județe din Regiunea Nord-Vest .

Demersul investigat a pornit de la aceste premise și după o fundamentare teoretică solidă care ne-a clarificat conceptele principale cu care vom lucra – dezvoltare rurală, calitatea vieții și fonduri europene – a fost structurat în două părți. Prima parte a cercetării vizează analiza calității vieții percepute din spațiul rural sălăjean.

Metoda de studiu folosită a fost ancheta pe bază de chestionar pentru a putea culege o mai mare cantitate de date și a identifica o serie de indicatori ai calității vieții cum ar fi : calitatea învățământului, calitatea asistenței medicale primite, satisfacția în viața de zi cu zi, satisfacția în viața de familie, nivelul venitului, satisfacția vis-a-vis de viața politică, calitatea mediului , calitatea informației primite prin mijloacele de informare în masă, etc .

În a doua parte a lucrării ne-am oprit asupra identificării nivelului de dezvoltare rurală din zonele studiate atât din punct de vedere calitativ cât și cantitativ. În studiul calitativ am recurs la aplicarea unui ghid de interviu autorităților din zona avută în studiu iar în cercetarea cantitativă am realizat o imagine de ansamblu asupra caracteristicilor socio-economice ale comunelor din județul Sălaj, bazându-ne atât pe analize statistice cât și pe date primare culese din teren. Asupra a două dintre comunele cercetate ne-am oprit în detaliu realizând două studii de caz care aduc în prim plan elemente atât elemente socio-economice relevante pentru acele locuri cât și perspectivele de dezvoltare existente .

Întreg demersul investigativ a fost concentrat asupra schimbărilor ce au avut loc în ultimii ani în satul sălăjean marcat de perspectiva europeană care a impus noi standarde și noi direcții în dezvoltarea rurală. Am încercat descrierea cât mai obiectivă a acelor locuri, cu problemele sociale de acolo, cu planuri de dezvoltare mai mult sau mai puțin pliate pe nevoile indivizilor și potențialul zonelor.

Lucrarea nu și-a propus neapărat o reprezentativitate a datelor obținute ci mai degrabă se vrea un demers de explicare și înțelegere a unei realități rurale din mai multe perspective - a omului de rând , a autorităților și a datelor statistice la care am avut acces din acea zonă. Stilul de abordare a vieții e atât sociologic cât și antropologic – prin datele de teren culese prin observație. Valoarea acestei cercetări este dată de coroborarea reprezentărilor sociale cu statisticile naționale existente și suprapunerea acestora peste realitatea locurilor pe care am încercat să o analizăm obiectiv folosind metoda analizei SWOT – metodă ce crează un tablou descriptiv complet pornind de la analizele de date secundare sau primare, observații, analiză de documente și interviurile cu autoritățile din acele zone.

2.FUNDAMENTAREA TEORETICĂ

Capitolul 2 reprezintă o trecere în revistă a literaturii de specialitate în ceea ce privește conceptele fundamentale cu care vom lucra: conceptul de calitate a vieții, indicatori sociali, dezvoltare rurală, fondurile europene pre-aderare, fondurile europene post-aderare.

Calitatea vieții este un concept evaluativ, fiind rezultanta raportării condițiilor de viață și a activităților care compun viața umană, la necesitățile, valorile, aspirațiile umane. Se referă atât la evaluarea globală a vieții (cît de bună, satisfăcătoare este viața pe care diferitele persoane, grupuri sociale, colectivități), cît și la evaluarea diferitelor condiții sau sfere ale vieții: mediul ambiant, munca (vieții de muncă), relațiilor interpersonale, vieții de familie. Concept „amorf” (Bowling 1995) în plan teoretic, calitatea vieții ridică probleme și în planul operaționalizării și măsurării: „Filosofii nu s-au pus de acord asupra unei definiții a calității vieții, iar în practica măsurării empirice a calității vieții vedem comparații dintre pere și mere” (Veenhoven 2005). Mai mult, este tratat ca „entitate vagă și eterică, ceva de care mulți vorbesc, dar nimeni nu știe prea clar ce să facă cu ea” (Campbell et al. 1976), „cel mai multidisciplinar termen aflat în uzul curent” (Farquhar 1995). Definițiile aflate în circulație atribuie calității vieții sensuri precum: "condițiile necesare pentru fericire" - McCall (1975), "satisfacție subiectivă" - Terhune (1973), "potențial adaptativ" - Colby (1987), "importanță capitală acordată vieții" - Jolles and Stalpers (1978), "outputurile" corespunzătoare "inputurilor" de domeniul fizic și spiritual (Liu 1974); "gradul în care o persoană își îndeplinește scopurile în viață" (Cella, Cherin 1987), "efectul dezirabil al politicilor și programelor" - Schuessler & Fisher (1985), "semnificație pentru om a vieții sale" (Zamfir 1993). După această analiză a conceptului destul de complex și controversat de „calitatea vieții” am trecut în revistă o serie de indicatori sociali folosiți în cercetările asupra calității vieții pornind de la istoricul acestora și ajungând la utilitatea acestora în analizele globale, naționale și regionale.

Am continuat cu analiza conceptului de spațiu rural și dezvoltare rurală un aspect detaliat fiind dezvoltarea rurală din Regiunea Nord-Vest – regiune din care face parte și zona avută în studiu – comune din arealul Meseș, jud Sălaj.

Când spunem *rural* ne gândim la ferme, munca la câmp, zone mai puțin populate, natură, valori tradiționale. Sunt foarte rare, sau aproape inexistente cazurile când nu distingem mediul rural, atunci când ne aflăm în acest mediu. Astfel, toată lumea cunoaște termenul de rural, dar nimeni nu poate defini termenul foarte precis. Spațiu rural nu constituie un ansamblu omogen, dar nu este nici un spațiu abstract. Rural este umano-geografic și de două ori heterogen. O primă heterogenitate este dată de teren (subsol, topografie, sol și microclimat). A doua heterogenitate provine din densitatea demografică puternic diferențiată în puncte polarizatoare de la mici orașe la orașe cu vocație regională și de capitală (Borget, 1966). Luat în considerare chiar și numai din punct de vedere agricol sub aspectul capitalului

funciar, spațiul rural conține terenuri de calitate foarte diferite și care, în funcție de climat, sunt favorabile unor culturi și nefavorabile altora. Spațiul rural poate, în anumite ipoteze, atunci când este un spațiu închis, de exemplu, să aibă o semnificație prin sine însuși. Există anumite trăsături care creează o distincție între zonele rurale și urbane. În zonele rurale, proporția predominantă a terenului continuă să rămână mai mult sau mai puțin într-o stare naturală și este folosită în principal pentru agricultură, silvicultură, turism, minerit, pescărie, etc. O proporție mult mai mică din teren este folosită pentru locuințe. Densitatea populației în zonele rurale este prin urmare mai mică decât în mediul urban.

Robert Badouin, în cursul său de « Economie Rurale », definește spațiul rural în opoziție cu spațiul urban, desemnând prin acest concept "...zone caracterizate printr-o populație de o densitate relativ slabă și prin preponderența activităților agricole. Spațiul rural, contrar spațiului urban, nu comportă puternice concentrări de oameni. Aglomerările sunt limitate la dimensiunile satului sau ale *burgului*. El este reprezentat printr-un habitat dispersat sub formă de cătune sau de ferme diseminate în natură. Spațiul rural se pretează pentru activități de tip agricol. Pe de altă parte, dacă spațiul rural privilegiază pământul ca factor de producție, el nu se confundă cu existența unui sol capabil să suporte culturile și să hrănească animalele. Spațiul rural este în același timp întindere și mediu înconjurător." (Badouin, 1971).

Am încercat să definim și conceptul de „dezvoltare rurală” cu toate că acesta poate fi subiectul a numeroase definiții și interpretări. De exemplu, se poate defini printr-o îmbunătățire generală a bunăstării economice și sociale a locuitorilor rurali și a mediului instituțional și fizic în care ei trăiesc.

Dezvoltarea comunităților rurale poate fi descrisă ca un proces în care comunitatea este implicată în mod activ, în scopul mobilizării tuturor inițiativelor pentru valorificarea resurselor proprii în beneficiul social și economic al comunității. De foarte multe ori noțiunea de *dezvoltare* se identifică frecvent cu cea de *creștere*, deși ele nu sunt sinonime (Vincze, 2000). Am prezentat și cele trei sfere ale dezvoltării rurale: în plan social, economic și ecologic.

Finalizarea părții teoretice s-a făcut prin detalierea fondurilor europene preaderare și post-aderare și conturarea unei imagini asupra modului în care acestea s-au implementat în Regiunea Nord-Vest.

3. PROBLEMATICA DE CERCETARE ȘI METODOLOGIA

Calității vieții are deja un istoric și la noi în țară în jurul acestui subiect creându-se și un institut – Institutul de Cercetarea a Calității Vieții (ICCV) , institut cu tradiție deja de 20 de ani care aduce valoare lumii științifice prin rezultatele cercetărilor desfășurate. Alături de calitatea vieții un interes crescut este arătat în acest studiu și dezvoltării rurale –asta deoarece multe din timpuri străvechi spațiul a funcționat după alte legi și în alt ritm decât spațiul urban. Astăzi când societatea cunoaște o dinamică extraordinară a ne apleca asupra schimbărilor care au loc în spațiul rural este mai mult decât important pentru estimarea nivelului evoluției și fixarea obiectivelor pentru perioada următoare. Metodele de cercetare utilizate sunt ancheta pe bază de chestionar, interviul semistructurat, analiza SWOT, observația , analiza secundară de date și studiul de caz.

4. REZULTATELE CERCETĂRII

STUDIUL 1: Calității vieții percepute din arealul Meseș

Pentru o imagine mai obiectivă asupra calității vieții din arealul Meseș vom recurge la o analiză a câtorva indicatori sociali și economici importanți și vom analiza cum aceștea au suferit modificări ca urmare a implementării unor proiecte cu finanțare europeană. Obiectivul central al studiului este acela de a contura o imagine cât mai fidelă a calității vieții percepute din această zonă.

Ipotezele de la care am pornit în acest demers au fost următoarele:

- 1. Percepția asupra calității vieții variază în funcție de categoria socială din care face parte individul*
- 2. Implementarea unor proiecte cu finanțare europeană au crescut calitatea vieții oamenilor din zonele rurale studiate*

3. *Accesarea și implementarea proiectelor cu finanțare europeană a conturat o nouă elită în spațiul rural*

Pentru testarea acestor ipoteze am ales un design de tip secțional deoarece este un design care permite obținerea unor date cu o rapiditate mai mare, cu costuri destul de scăzute și este tipul de design adecvat temei alese. Metodele pe care le folosesc sunt metode cantitative - ancheta prin chestionar și analiza secundară de date cantitative. Eșantionul este de 274 persoane cărora li s-a aplicat un chestionar cu 49 de întrebări care vizau anumiți indicatori ai calității vieții și modul în care aceștea s-au modificat ca urmare a implementării unor proiecte cu finanțare europeană. Dintre acestea 6 întrebări vizau datele socio-demografice ale respondenților (sex, vârstă, ocupație, studii, venitul lunar în gospodărie și numărul de membri ai acesteia), 2 întrebări erau întrebări deschise și restul erau întrebări închise (cu răspunsuri predefinite, cel mai adesea pe scale ordinale având în vedere că măsurau gradul de mulțumire vis-a-vis de anumite aspecte socio-economice ale vieții). Chestionarele s-au aplicat în luna august 2011 în gospodăriile din 6 sate din comunele avute în studiu în arealul Meseș (sat Aghireș – comuna Meseșeni de Jos, sat Vârșolț- comuna Vârșolț, sat Pericei – comuna Pericei, sat Bănișor-comuna Bănișor, sat Cizer-comuna Cizer, sat Sâg-comuna Sâg).

Eșantioanele au fost de două tipuri primul eșantion a fost selectat aleator folosind metoda pasului (pasul de 3) și cuprindea indivizi cu vârsta de peste 18 ani, cu domiciliul în acea localitate. Chestionarele au fost aplicate unui număr de 300 de indivizi (50 din fiecare sat) însă din cauză că ancheta s-a făcut cu revenire doar 260 dintre ele au rămas valide. Un al doilea eșantion (14 persoane) căruia i s-a aplicat chestionarul a fost unul neprobabilistic, selectat prin metoda “bulgărelui de zăpadă” și a fost aplicat persoanelor din aceste comunități care au beneficiat în mod direct de fonduri cu finanțare europeană – cei la mulți accesând fonduri prin măsura 121 – Modernizarea exploatațiilor agricole. Acest chestionar făcându-se față în față nu au existat non-răspunsuri deci eșantionul inițial a rămas intact.

Demersul de cercetare a vizat calitatea vieții percepute în aceste spații, influența pe care fondurile structurale europene le-a avut asupra vieții cetățenilor. Din rezultatele obținute putem observa o oarecare îmbunătățire a condițiilor de viață deși nivelul salarial și satisfacția vis-a-vis de rezultatele muncii sunt minore. Putem observa că fondurile europene au crescut standardele de calitate în învățământ și sănătate, au facilitat aducțiunea apei potabile, au generat noi surse de venit și ai dezvoltat infrastructura în zonele rurale. În ceea ce privește

impactul asupra cetățenilor care au accesat direct aceste fonduri se pare că venitul a crescut și a generat noi situații sociale provocatoare din care probabil abia peste timp vom putea afirma că au ieșit învingători. Cert este faptul că investițiile din ultima perioadă au crescut calitatea vieții, au generat noi oportunități de dezvoltare a indivizilor care locuiesc în acea zonă și au conturat un trend ascendent în dezvoltare.

STUDIUL 2a: Analiza calitativă a dezvoltării rurale în arealul Meseș

Obiectivul acestui studiu este acela de a descrie aspecte ce țin de dezvoltarea rurală în arealul Meseș. Schimbările postdecembriste și ulterior impuse de către Uniunea Europeană au adus lumii satului o serie de schimbări. Demersul actual de cercetare vizează identificarea schimbărilor socio-economice efective care au avut loc în aceste spații atât ca urmare a analizelor unor documente oficiale cât mai ales a percepției indivizilor și autorităților din acele zone .

Obiectivele noastre în această cercetare au fost următoarele :

- 1. Conturarea unei imagini a lumii satului din arealul Meseș în perioada post-aderare*
- 2. Identificarea principalelor evoluții și dificultăți în dezvoltarea rurală din acea zonă*
- 3. Impactul implementării proiectelor cu finanțare europeană asupra comunității*
- 4. Perspectivele de dezvoltare a satului din arealul Meseș*

Pentru a atinge obiectivele stabilite am ales un design de tip secțional deoarece implică o mai mare acuratețe a datelor, este mai economic din punct de vedere al timpului și mai avantajos din punctul de vedere al controlului eșantionului. Metoda pe care am folosit-o a fost una calitativă- interviul semistructurat și observația participativă. Ghidul de interviu

are 4 părți distincte: aspecte generale ale comunei, dezvoltarea rurală, comunitatea , perspective de dezvoltare. Interviuurile s-au realizat cu autoritățile din 6 comune selectate din județul Sălaj – comuna Meseșenii de Jos, comuna Vârșoț, comuna Pericei, comuna Bănișor, Comuna Sâg și comuna Cizer. În fiecare dintre aceste comune am realizat câte un interviu înregistrat cu primarul sau vice-primarul comunei într-o întâlnire prestabilită. Interviuurile s-au desfășurat la primărie și au durat între 40 și 65 minute. Perioada în care s-a făcut acestea a fost luna august 2011.

Din analiza răspunsurilor la câteva întrebări am putut observa că în ultimii 4 ani autoritățile au demarat o serie de proiecte de amploare menite să schimbe mult viața oamenilor, să le aducă un plus de confort și să le creeze noi oportunități de dezvoltare. Punctele de vedere ale primarilor și respectiv vice-primarilor în legătură cu dificultățile întâmpinate în ultimii ani sunt variate și ele aduc în prim plan mai ales problemele birocratice cu care se confruntă autoritățile în dezvoltarea proiectelor de investiții dar și alte probleme specifice spațiului mioritic: importanța atențiilor, mentalitatea românilor, avantajarea comunelor care au reprezentanți de aceeași „culoare politică” ca și cei de la guvernare. O altă problemă fundamentală este birocrăția foarte bine ilustrată de activitatea celor de la Centrul Regional pentru Plăți în Agricultură, Dezvoltare rurală și Pescuit care are probleme cu lipsa de personal, această lipsă generând probleme în derularea proiectelor .

O problemă delicată și greu de gestionat de către autorități este și rezistența la schimbare pe care o au cei din spațiul rural – rezistență de multe ori justificată și din prisma costurilor asociate acestora (branșarea care presupune niște costuri inițiale și ulterior costuri permanente). Putem observa cu ușurință că accesarea acestor fonduri de către persoanele fizice nu este un lucru facil, demersurile sunt îngreunate și în acest caz de birocrăție și singurele inițiative notabile sunt cele din domeniul agricol – fie pentru modernizarea exploatațiilor agricole fie pentru instalarea tinerilor fermieri. Cert este că fiecare proiect implementat aduce noi locuri de muncă , noi perspective de dezvoltare personală a celor care la accesează .

Din discuțiile avute cu primarii am putut observa că marile probleme sunt lipsa locurilor de muncă, fondurile insuficiente pentru acordarea ajutoarelor sociale și mai ales problema comunităților de rromi care se pare că reprezintă în mare parte o categorie asistată social care are și comportamente deviate ceea generează automat anumite probleme sociale.

Problema retrocedărilor, mai ales în zonele în care nu a existat colectivizare este una extrem de importantă care face ca unele investiții să nu se poată face și deși există potențial acesta nu poate fi exploatat.

După o analiză atentă a tuturor opiniilor exprimate observăm cum schimbările din ultima vreme fac din spațiul rural un spațiu tentant, cu facilități similare celor din mediul urban însă rămân probleme precum lipsa locurilor de muncă, în unele zone insuficienta dezvoltare a infrastructurii și poate lipsa proiectelor mijloacelor de valorificare a produselor agricole.

Dinamica din ultima perioadă face ca proiecțiile vis-a-vis de viitorul comunei în următorii 10 ani să fie în general unele optimiste, modelul european pare-se că este unul bine întipărit în mintea autorităților. Descrierile cuprind în general aspecte legate de infrastructura, aducțiunea apei, canalizare dar și de posibilitatea apariției investitorilor care să creeze noi locuri de muncă, să exploateze zonele din punct de vedere turistic. Satul se speră că va căpăta fond dar și formă prin noua imagine în care – prunii sunt înlocuiți cu plante ornamentale și „gâsca nu mai stă pe vale” .

În ultimii ani lumea satului a cunoscut o remarcabilă evoluție, investițiile în infrastructură, aducțiunea apei potabile, canalizarea, modernizarea școlilor, grădinițelor, dispensarelor, amenajarea de parcuri, săli de sport, sunt doar câteva dintre proiectele implementate în aceste zone care au schimbat radical atât viața oamenilor cât și perspectivele de dezvoltare a acestora.

Cu toate acestea există și în prezent probleme sociale grave cum sunt lipsa locurilor de muncă, sărăcia, șomajul, comportamentele neadecvate ale populației de etnie rromă și nu numai care se încearcă a fi rezolvate prin diverse mijloace. Fiecare autoritate în parte încearcă să propună o rezolvare însă doar creând un întreg sistem și oferind șanse egale fiecăruia probabil că vor reuși să depășească aceste probleme. Evident că procesul ideal de găsim a unei soluții este acela în care diverși actori sociali (primărie, școală, mediul de afaceri local, biserica etc) vor contribui în egală măsură în tot acest proces.

În concluzie putem afirma cu certitudine că dezvoltarea rurală este în plin proces, că abia acum suntem la începutul unui drum de a cărui roade vom învăța și ne vom putea bucura în timp.

STUDIUL 2b: Analiza cantitativă a dezvoltării rurale în arealul Meseș

Studiul face parte din demersul de cercetare ce are ca și obiectiv ilustrarea cât mai exactă a unei realități din lumea satului sălăjean. Așa cum s-a putut observa am început acest demers prin crearea unei imagini cât mai obiective asupra calității vieții percepute a oamenilor care trăiesc în acele zone, urmând o conturare a nivelului de dezvoltare rurală existente. În acest sens, considerăm necesară coroborarea datelor de natură calitativă obținute prin interviu și observație cu date cantitative care vor aduce un plus de claritate și obiectivitate acestui demers. Obiectivul central al acestui studiu este acela de a identifica nivelul de dezvoltare rurală din spațiul rural sălăjean și de a realiza o analiză a realității specifice acestor zone.

Ne vom focaliza în această parte a cercetării noastre asupra a două aspecte primar dintre acestea ar fi analiza spațiului rural sălăjean și cel de-al doilea investigarea nivelului de dezvoltare a comunelor din arealul Meseș oprindu-ne în detaliu asupra a două dintre acestea – Cizer și Vârșolț – comune reprezentative aș putea spune pentru mediul rural sălăjean.

Metodele pe care le folosim sunt metode cu precădere cantitative – analiza documentelor și analiza secundară de date cantitative, analiza SWOT și studiul de caz. Am ales aceste metode pentru a putea crea o imagine cât mai fidelă a acestui spațiu și a contura cu elemente cât mai ilustrative lumea satului sălăjean. Pentru analiza secundară de date am folosit date de la Institutul Național de Statistică, am analizat date de la diferite ministere, date de la Centrul Regional de Dezvoltare Rurală, Plăți în Agricultură și Pescuit Satu Mare, Agenția de Dezvoltare Nord-Vest, consiliul Județean Sălaj și alte organisme și instituții care au putut livra informații valoroase asupra subiectului de interes.

Am ales și două studii de caz - două comune din județul Sălaj – Comuna Vârșolț (fig.1) și comuna Cizer (fig.2) pentru a ilustra nivelul de dezvoltare rurală. Am ales aceste zone deoarece sunt reprezentative pentru anumite tipologii – comună apropiată de o zonă urbană, relief de șes cu potențial în agricultură și cealaltă comună la marginea județului, departe de o zonă urbană, zonă montană, potențial în turism.

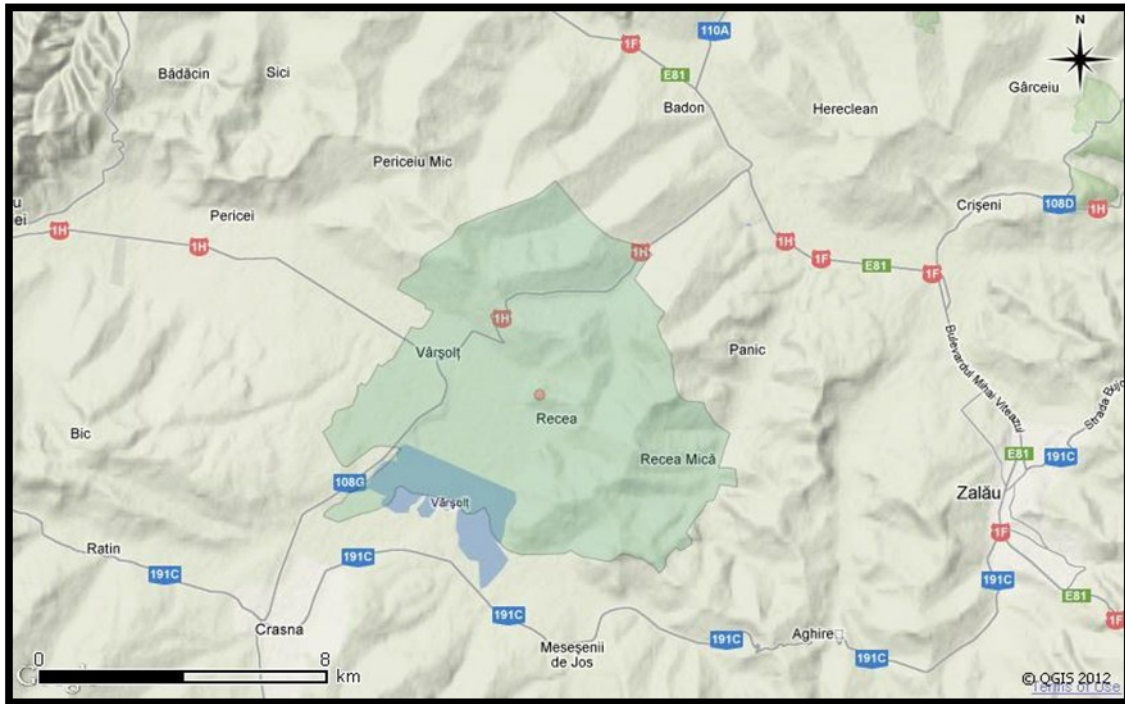


Figura 1. Comuna Vârșolț, jud Sălaj

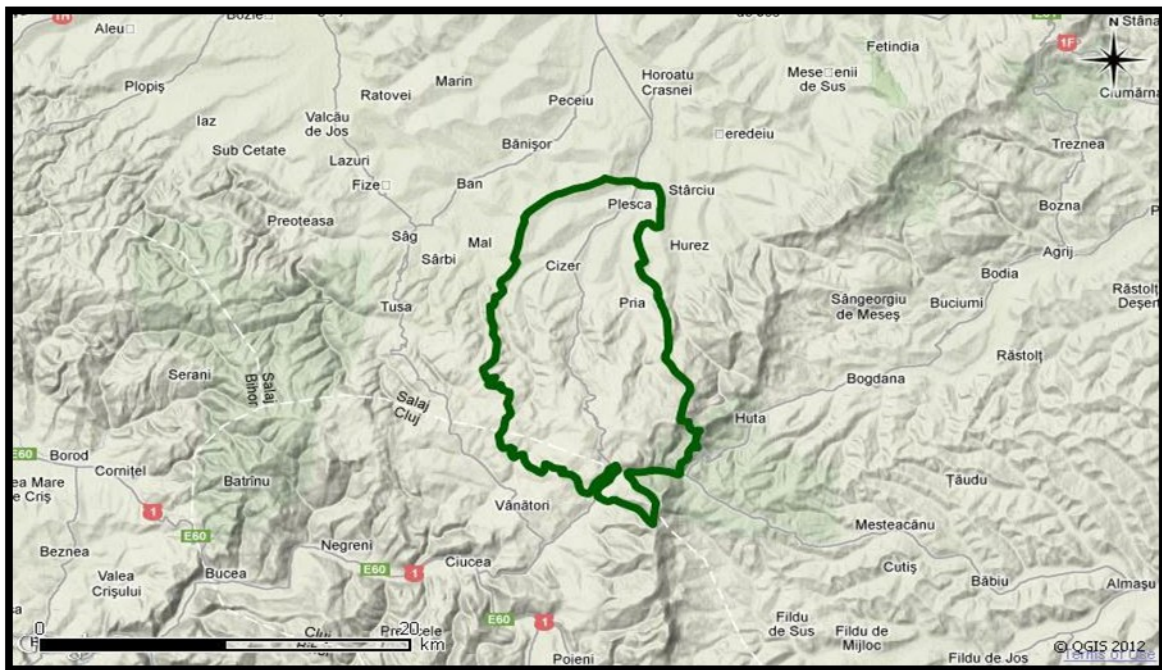


Figura 2. Comuna Cizer, jud Sălaj

Conform Recensământului Populației din 2002, populația rezidențială în mediul rural pentru județul Sălaj era de 149.708 din care populația ocupată în agricultură era de 37.700 persoane. Dintre acestea, populația salariată în agricultură era de doar 1.125, respectiv o pondere de cca. 3%. Preponderența muncii manuale și sezoniere în activitățile agricole, generată de lipsa resurselor financiare, fac ca în acest sector, deși populația ocupată are o pondere de 46,6% din totalul populației active, forța de muncă să se caracterizeze printr-o subutilizare cronică. Se observă, în același timp, ponderea mare, aproape 1/3, a populației inactive (peste 60 ani) care explică într-o anumită măsură persistența economiei rurale de autoconsum și subzistență, precum și inerția proceselor de dezvoltare în acest spațiu. *Sporul natural* este negativ în mediul rural, iar populația în scădere, fenomenul de mobilitate spre mediul urban este aproximativ stagnant, cu sensibile tendințe de descreștere.

Analizând dinamica populației active sub aspectul mobilității, una din tendințele majore este de migrare în străinătate a forței de muncă, pentru munci sezoniere, ceea ce, într-o perspectivă apropiată, va constitui un important factor de capitalizare și regenerare a economiei rurale. *Densitatea populației rurale* înregistrează și ea un trend descrescător, evidențiindu-se valori relativ crescute în mediul rural adiacent orașelor și scăzute în mediul montan, sau depărtat de arterele hidrografice, rutiere sau feroviare, ele fiind în umbra de comunicații generată de o rețea de utilități deficitară.

Economia rurală, are o structură nediversificată, monofuncțională, axându-se pe o agricultură de subzistență, care, se impune restructurată și regenerată sub aspectul exploatațiilor și al randamentului. Numărul total de elevi în școli din mediul rural este de 15.619, personal didactic 1.782, din care cel calificat este de 1596. Observăm că personalul didactic necalificat, în număr de 186 cadre didactice, reprezintă doar 10,43% din total, fapt care indică existența unor premise obiective, solide, pentru un învățământ de calitate. Ca infrastructură educațională, învățământul rural este bine reprezentat, respectiv funcționează 149 unități de învățământ, din care școli primare 53, școli gimnaziale 88, diferența fiind reprezentată de licee și școli de arte și meserii.

În ceea ce privește sănătatea, populația rurală a județului Sălaj are un acces la serviciile sanitare asigurat de un număr de 12 farmacii, 61 cabinete medicale de familie și 6 cabinete stomatologice. La acestea se adaugă șase centre medicale permanente și o unitate de asistență medicală ambulatorie.

Raportat la ponderea mare (60%) a populației rurale în total populație județ, în mediul rural revin 2.454 locuitori/un medic față de 791 locuitori/un medic în mediul urban, farmaciile reprezintă doar 30% din total, cabinetele medicale stomatologice 10%, ceea ce

presupune concentrarea preocupării de viitor pentru dezvoltarea și consolidarea serviciilor de sănătate în mediul rural.

Alimentarea cu apă potabilă constituie un indicator mondial al gradului de civilizație și calitate a vieții. Analizând situația existentă în Sălaj, se remarcă o preocupare sporită pentru accesul populației rurale la această importantă utilitate a vieții cotidiene. În comunele și localitățile rurale din Sălaj există două tipuri de sisteme de alimentare cu apă: sistemul centralizat și cel al microsistemelor proprii în sistem gravitațional.

Principala problemă a mediului rural este ponderea încă predominantă a sectorului agricol în economie, conservând nediversificarea și structura monoeconomică, o tendință contrară politicilor economice europene, nivelul scăzut de dezvoltare a infrastructurii și serviciilor, lipsa de surse alternative de ocupare și venit pentru populația îmbătrânită a acestei zone.

După analiza acestor date la nivelul mediului rural sălajean am recurs la o analiză a zonelor aflate în studiu (fig. 3) din punct de vedere al suprafeței, populației, numărului de locuințe, dinamica populației, obiective turistice, proiecte de investiții și alte elemente care ne-au permis analize detaliate asupra gradului de dezvoltare rurală din acele zone.

În ultima parte a studiului am recurs la o analiză detaliată a două dintre cele 6 comune, analiza acestor comune - Cizer și Vârșolț ne-a permis construirea unei imagini de ansamblu asupra nivelului de dezvoltare rurală. Se poate cu ușurință observa exploatarea la maxim a oportunităților oferite de proiectele cu finanțare europeană și focalizarea interesului în acele direcții stabilite ca și prioritare de către Uniunea Europeană. Din păcate nu observăm deocamdată valorificarea potențialului (zonele turistice, potențialul cultural etc.) acestor zone și nici perspective imediate pentru a se întâmpla acest lucru. Din cele două studii de caz putem observa cum problemele sociale persistă – lipsa locurilor de muncă, șomajul, migrația, sărăcia – și autoritățile se dovedesc neputincioase în controlul acestora cu toate că există mult optimism în lupta cu aceste probleme.

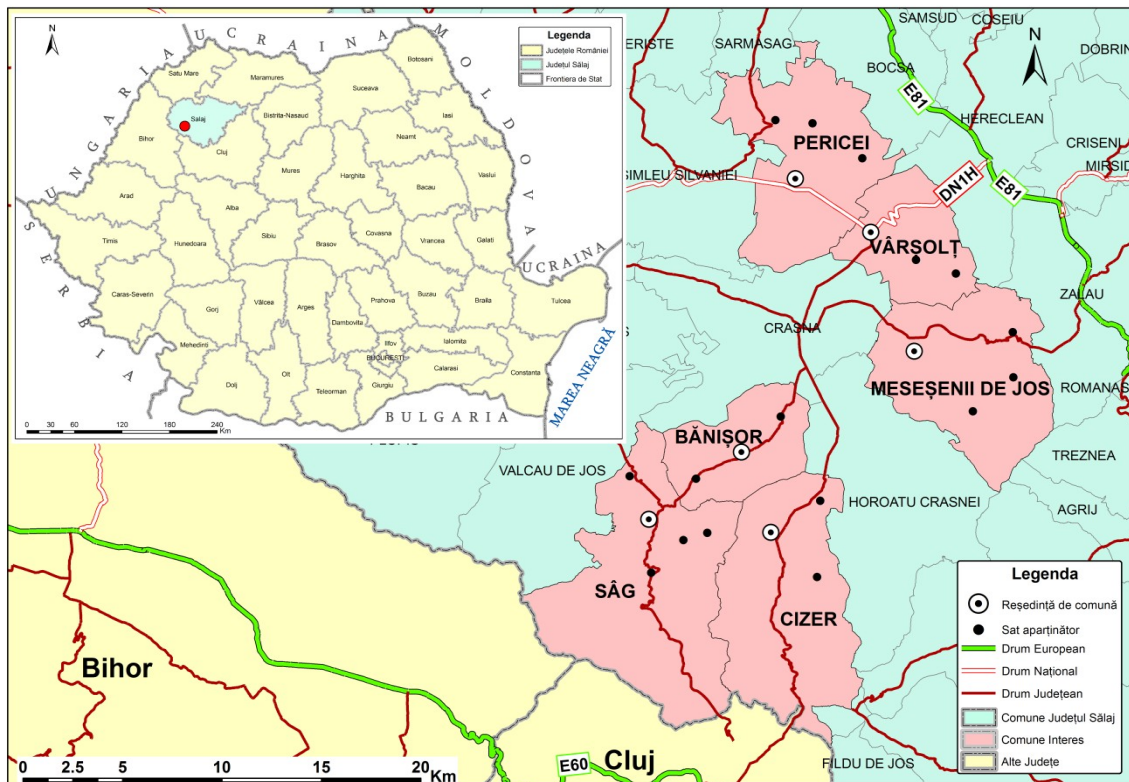


Figura 3. Comunele din arealul Meseș

CONCLUZII ȘI DISCUȚII

Cercetarea de față aduce o serie de informații noi asupra spațiului rural atât din punct de vedere al percepției pe care o au indivizii asupra calității vieții și dezvoltării rurale din acele zone cât și din punct de vedere al documentelor oficiale referitoare aceste aspecte. Analiza reprezentărilor sociale asupra calității vieții a adus un plus de validitate demersului și ne-a dat șansa unei cunoașteri „din interior”, discuțiile cu liderii locali ne-a dat posibilitatea să observăm diferențele dintre cele două viziuni iar suprapunerea dovezilor statistice peste aceste două perspective au conturat un tablou complet asupra zonei studiate.

1. Contribuții teoretice

În prezenta lucrare am încercat să combinăm literatura clasică privind cercetarea socială, cu studiile și rapoartele diferitelor comisii și organisme care reglementează programele Uniunii Europene. Pentru o mai bună ilustrare a conceptelor cu care am lucrat : calitatea vieții, dezvoltare rurală, finanțare europeană am adus în prim plan studii și autori – autohtoni și de peste hotare care s-au ocupat în detaliu de această problematică . Demersul de cercetare inițiat care a pus în legătură concepte diverse și a analizat efectele de cauzalitate dintre el. Aceste analize pot naște noi modele teoretice de explicare și înțelegere a schimbărilor din mediul rural românesc .

2. Contribuții metodologice

Din perspectiva metodologică consider că lucrarea îmbină eficient metodele calitative cu cele cantitative reușind să ofere o imagine de ansamblu valoroasă asupra mediul rural autohton. Mai mult decât atât modalitatea de a porni de la date statistice și a reda tablouri decupate din realitate într-un mod descriptiv și analitic cum se întâmplă în analizele SWOT aduc o perspectivă modernă în cercetarea socială. Combinarea metodelor clasice –anchetă , interviu , observație cu metode mai noi precum analiza secundară de date , analiza SWOT aduc un plus în cercetarea zonelor rurale care de cele mai multe ori au fost studiate cu metode descriptive specific antropologice- interviul etnografic, observațiile de teren și ancheta pe bază de chestionar.

3. Contribuții practice

Un aspect valoros al acestei lucrări este cel practic, fără doar și poate această cercetare poate reprezenta pentru cei asupra cărora ne-am oprit un bun punct de plecare în demararea unor acțiuni sociale și nu numai. Având indicatori atât în ceea ce privește calitatea vieții percepute cât și în privința punctelor vulnerabile pot interveni țintit asupra acestora și pot da o nouă direcție inițiativelor pe care le vor avea în viitorul apropiat.

4.Limite și direcții viitoare de cercetare

Dintre limitele fundamentale ale acestei lucrări putem să ne oprim asupra gradului mic de reprezentativitate a eșantionului ales în cazul analizei dezvoltării rurale. Am ales 6 comune din județul Sălaj – însă nu aleator ci pe baza unor criterii subiective tocmai pentru a scoate în evidență ceea ce au diferit și nu reprezentativ neapărat.

În cazul cercetării calității vieții nu am analizat decât o mică parte din ceea ce înseamnă calitatea vieții – și anume calitatea vieții percepute , necorelând aceste date cu date statistice din acele zone nu avem o imagine pur obiectivă a stării de fapt. Ca și direcții viitoare de cercetare ne propunem extinderea și intensificarea obiectivelor stabilite inițial. Ar fi de dorit ca datele obținute din cercetarea ce vizează calitatea vieții percepute să fie corelate cu date referitoare la indicatori obiective socio-economici ai calității vieții ca ulterior să putem avea o imagine completă și a putea face o diagnoză mai precisă a satului sălăjean. Un alt demers interesat ar fi construirea unui eșantion reprezentativ de comune la nivel regional sau chiar național și investigat atât calitativ cât și cantitativ nivelul de dezvoltare rurală care ar putea cuprinde și alte aspecte: patternuri de comportament ale indivizilor, rezistența la schimbare, obiceiurile și păstrarea tradițiilor și multe alte elemente care ar face un tablou complet satului românesc.

BIBLIOGRAFIE

1. Alber, J., Tony, F.,(2004) *Perception of Living Condition in an Enlarged Europe*, Luxembourg.
2. Anghelache, C. (2004). *Statistică teoretică și aplicată. Teorie și aplicații*, Editura Economică, București
3. Anghelache, C., Isaic-Maniu, Al., Mitruț, C., Voineagu, V. (2006). *Sistemul Conturilor Naționale*, Editura Economică, București
4. Atkinson, A. B. (2002). *Social indicators: the EU and social inclusion*. Oxford University Press, Oxford.
5. Badouin R.,(1971) *Economie Rurale*, Librairie Armand Colin, p.271
6. Barnett, T. (1988). *Sociology and development*. Hutchinson, London.
7. Bauer, R. A., & American Academy of Arts and Sciences. (1966). *Social Indicators*. M.I.T. Press, Cambridge, Mass.
8. Biji, M., Biji, M.E., Lilea, E., Anghelache C-tin (2002). *Tratat de statistică*, Editura Economică, București
9. Bleahu, A., (2007) Dezvoltarea rurală, în Cătălin Zamfir, Simona Stănescu (coord.), *Enciclopedia dezvoltării sociale*, Editura Polirom, Iași
10. Booyesen, F. (2002), *An overview and evaluation of composite indices of development*, Social Indicators Research, vol. 59, nr. 2, p. 115-151.
11. Bordet G.,(1966) *Comment realiser l'aménagement des espaces ruraux?* Colloque International Amenagement de l'espace rural. Cahiers du CENECA, Paris, p.461
12. Bowling, A. (1995) "What things are important in people's lives? A survey of the public judgements to inform scales of health-related quality of life" *Social Science and Medicine*, 41(10):1447–1462.
13. Cândea,M.,Bran,F.,(2001)*Spațiul geografic românesc. Organizare, amenajare , dezvoltare durabilă*, Editura Economică, București

14. Cella D, Cherin E(1988). *Quality of life during and after cancer treatment*. Compr Ther. : p. 69–75
15. Chowdhury, O. H. (1991), *Human development index: a critique*, Bangladesh Dev Stud, vol. 19, nr. 3, p. 125-127.
16. Ciparisse, G., (1999) *Thesaurus multilingue du foncier*, FAO, Roma, p.56
17. Corti, L.(2003):Archival Research, *Encyclopedia of Social Science Research Methods* , SAGE Publications, http://sage-ereference.com/socialscience/Article_n20.html
18. Costanza,R.,et al.(2008)."*An Integrative Approach to Quality of Life Measurement, Research, and Policy*"S.A.P.I.EN.S, 2008: Vol.1/No.1
19. Dale, A. (2003): Secondary Analysis of Quantitative Data, *Encyclopedia of Social Science Research Methods*, SAGE Publications,http://sageereference.com/socialscience/Article_n896.html
20. De Farcy,H., (1980) *L'espace rural*, PUF, Paris
21. DeFleur, M.L., Ball-Rokeach, S., (1999)*Teorii ale comunicării de masă*, Ed. Polirom, Iași
22. Diener, E. (1995), *A value based index for measuring national quality of life*, Social Indicators Research, vol. 36, nr. 2, pp. 107-127.
23. Ealey, Lance A. (1988).*Quality by design: Taguchi methods and U.S.Industry*. Dearborn, Mich., ASI Press Earthscan, London
24. EC (1999): *Evaluating socio-economic programmes. Principal evaluation techniques and tools*, Means Collection Vol.3, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities
25. EC (2004a): Project Cycle Management Guidelines, Aid Delivery Methods, Vol. 1, European Commission, http://ec.europa.eu/europeaid/multimedia/publications/publications/manualstools/t101_en.htm
26. Estes, R. J. (1984). *The social progress of nations*. Praeger, New York
27. Estes, R. J. (1988). *Trends in world social development: the social progress of nations, 1970 -1987*. Praeger, New York.
28. Estes, R. J. (1997), *Social development trends in Europe, 1970-1994: Development prospects for the new Europe*, Social Indicators Research, vol. 42, nr. 1, p. 1-19.

29. Estes, R. J. (2004), *Development challenges of the "new Europe"*, Social Indicators Research, vol. 69, nr. 2, p. 123-166.
30. Estes, R. J. (2005), Global change and indicators of social development în: M. Weil & M. Reisch (coord.), *Handbook of community practice*, Sage Publications, Thousand Oaks, p. xvi, 708.
31. Etude FAO(1984) *Developpement economique et social-Population et main-d'oeuvre dans l'economie rurale*,Rome,nr45, p.10-11
- 32.
33. Fahey,A., Tony, F.,et al.(2004), *Quality of Life in Europe*, Luxembourg.
34. Farquhar, M. (1995) "Elderly people's definitions of quality of life" *Social Science Medicine*, 41(10):1439–1446.
35. Felipe, J., & Resende, M. (1996), A multivariate approach to the measurement of development, *Journal of Developing Areas*, vol. 30, nr. 2, p. 183.
36. Fontana, A. (2003): Unstructured Interview, *Encyclopedia of Social Science Research Methods*, SAGE Publications, http://sage-ereference.com/socialscience/Article_n1059
37. Grabbe, H., (2002), *European Union Conditionality and the Aquis Communautaire*, International Political Science Review, vol 23, no.3, p. 249-268
38. Greenwood, D. T. (2004), „Measuring quality of life with local indicators”, în: E. N. Wolff & Jerome Levy Economics Institute. (coord.), *What has happened to the quality of life in the advanced industrialized nations?*, Edward Elgar, Cheltenham, UK ; Northhampton, MA, p. 334-374.
39. Haas, M. (1994). *Improving human rights*. Praeger, Westport, Conn.
40. Hagerty, M. R., Cummins, R. A., Ferriss, A. L., Land, K., Michalos, A. C., Peterson, M., Sharpe, A., Sirgy, J., & Vogel, J. (2001), *Quality of Life Indexes for national policy: Review and agenda for research*, Social Indicators Research, vol. 55, nr. 1, p. 1-96.
41. Halfacree, K.H., (1993) "Locality and social representation: Space, discourse and alternative definitions of rural." *Journal of Rural Studies*, Vol. 9, no. 1,1993, p. 23-37
42. Hammersley, M. (2003): Case Study, *Encyclopedia of Social Science Research Methods*,SAGEPublications,http://sageereference.com/socialscience/Article_n92.html

43. Hicks, N. L., & Streeten, P. (1979), *Indicators of Development: The Search for a Basic Needs Yardstick.*, World Development vol. 7, nr. 6, p. 567-580.
44. Hristache, I., Measnicov, V., Trebici V., (1977) *Demografia orașelor României*, Editura Științifică și Enciclopedică, București
45. Jacob S., Luloff. A.E (1995) "Exploring the Meaning of Rural Through Cognitive Maps." *Rural Sociology* 60(2), p.260-273
46. Jodelet, D. (2003): General perspective des methodes qualitatives, in Moscovici, S., Buschini, F. (coord.): *Les methodes des sciences humaines*, Presses Universitaires Française, Paris, p.189–192
47. Johansson, C. (2004). *Measurement of Human Development using Composite Indices*, Human Accountability Office, Washington, D.C.
48. Juran, J.M. (1986). *The Quality Trilogy. A Universal Approach to Managing for Quality*. Paper presented at the ASQC 40th Annual Quality Congress, Anaheim, California, May 20, 1986
49. Keuning, S., & Verbruggen, M. (2003), *European Structural Indicators, a Way Forward*, Economic Systems Research, vol. 15, nr. 2, p. 185-196
50. Kohler Riessman, C. (2003): Narrative Interviewing, *Encyclopedia of Social Science Research Methods*, SAGE Publications, http://sage-ereference.com/socialscience/Article_n612.html
51. Land, K., (2000), *Social Indicators*, în: Borgatta, E., & Montgomery, R., (coord.), *Encyclopedia of sociology*, Macmillan Reference USA, New York, p. 1844–1850.
52. Lendvai, N., (2004), *The weakest Link? EU Accession and Enlargement: Dialoguing EU an Post-Communist Social Policy*, *Journal of European Social Policy*, vol 14, no.3, p. 319-333.
53. Lind, N. (2004), *Values reflected in the Human Development Index*, *Social Indicators Research*, vol. 66, nr. 3, p. 283-293.
54. Lind, N. C. (1992), *Some Thoughts on the Human-Development Index*, *Social Indicators Research*, vol. 27, nr. 1, p. 89-101.
55. Liu, B.: (1974), 'Quality of life indicators: a preliminary investigation', *Social Indicators. Research* 1, p. 187-208.
56. Marcoux, A. (1995) *Population est-main d'oeuvre dans CAPP A -FAO*, Rome, nr.22/7, p12

57. Mason, J.,(2003) Semistructured Interview, *Encyclopaedia of Social Science Research Methods*, SAGE Publications, http://sage-ereference.com/socialscience/Article_n909
58. Mărginean, I. (2005), Semnificația cercetărilor de calitate a vieții, în: I. Mărginean & A. Bălașa (coord.), *Calitatea vieții în România*, Expert, București, p. 25-60.
59. Mărginean, I.(2004) *Modelul social românesc.Orizont 2025*”Calitatea Vieții”, nr.3–4.
60. McCall, S.,(1975), '*Quality of Life*', *Social Indicators Research* 2, p 229-248
61. McGillivray, M., & Noorbakhsh, F. (2004), Composite Indices of Human Well-being, World Institute For Development Economics Research, United Nations University. Wider Discussion Paper, vol. No. WDP 2004/63, p. 1-21.
62. Meves E.,(1981) Relația agrar-agricol-rural în „*Terra nostra*”, vol.IV
63. Mihăilescu, A.(2002), Metodologia de calcul a minimumului de trai decent și de subzistență pentru o familie de agricultori, în „*Calitatea Vieții*” nr. 1–4.
64. Miringoff, M. L. (1999). *The social health of the nation: how America is really doing*. Oxford University Press, New York.
65. Miringoff, M., & Miringoff, M.-L. (1995), *America's Social Health: The Nation's Need to Know*, *Challenge*, vol. 38, nr. 5, p. 19.
66. Miringoff, M.-L., Miringoff, M., & Opdjcke, S. (1996), *The Growing Gap Between Standard Economic Indicators and the Nation's Social Health*, *Challenge*,vol.39, nr.4, p. 17.
67. Mitrache, S., (2000) *Dezvoltarea durabilă rurală*, editura Planeta, București
68. Morris, M. D. (1980), *The Physical Quality of Life Index (PQLI)*, *Dev Dig*, vol. 18, nr. 1, p. 95-109.
69. Morse, S. (2004). *Indices and indicators in development : an unhealthy obsession with numbers?* Centre for Health Promotion. "The Quality of Life Model".University of Toronto
70. Nemeny A.,(1996) *Socologie Rurală-Note de curs*,Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, p.3
71. Newby , H., (1990) *Trend Report*, *Rural Sociology*, vol 28,nr.1
72. Noll, H.-H. (2004). *Social Indicators and Indicator Systems: Tools for Social Monitoring and Reporting*, *OECD World Forum "Statistics, Knowledge and Policy"* Palermo

73. OECD (1982). *Social indicators*. Organisation for Economic Cooperation and Development, Paris.
74. OECD (2009). *Society at a glance: OECD social indicators*. OECD, Paris.
75. Otiman P.,(1999) *Economie rurală*, editura Agroprint, Timișoara, p.547
76. Panduru, F., Molna, M., Vasile, A., Duma, V., & Grigoraș, V. (2004). *Indicatori de excluziune/incluziune socială București*: Institutul Național de Statistică, Universitatea București, Comisia Națională Anti-Sărăcie și Promovare a Incluziunii Sociale.
77. Pascaru, M (2010) *Inteligența teritorială, matricea comunitară și guvernarea participativă*, editura Aeternitas, Alba Iulia
78. Pascaru, M (2009) *Ion Aluaș și cercetarea ruralului în context regional în Bădescu I. Tratat de sociologie rurală*, editura Mica Valahie, București
79. Phinnemore, David, McGowan, Lee (2002), *A Dictionary of the European Union*, Europa Publisher, London
80. Platt, J. (2003): Participant Observation, *Encyclopedia of Social Science Research Methods*, SAGE Publications, http://sageereference.com/socialscience/ Article_n692.html
81. Quadrado, L., Heijman, W., & Folmer, H. (2001), *Multidimensional analysis of regional inequality: The case of Hungary*, *Social Indicators Research*, vol. 56, nr.1, pp.21-42.
82. Raworth, K., & Stewart, D. (2005), *Critiques of the Human Development Index: A review*, în: S. Fukuda-Parr, A. K. Shiva Kumar, A. K. Sen & United Nations Development Programme. Human Development Report Office. (coord.), *Readings in human development: concepts, measures and policies for a development paradigm*, Oxford University Press, New Delhi ; New York, pp. xxxi, 370.
83. Redfield R.,(1955) *The little Community*, The University of Chicago Press, p.182
84. Sandu, D. (1999), *Dezvoltare și sărăcie în satele României*, *Sociologie românească*, nr. 4, pp. 117-138.
85. Schuessler K. & G. Fisher (1985). *Quality of life research and sociology*, *Annu. Rev. Sociol.*, 11, 129–149

86. Sharpe, A., & Smith, J. (2005). *Measuring the Impact of Research on Well-being: A Survey of Indicators of Well-being*. Centre for the Study of Living Standards; Prime Minister's Advisory Council on Science and Technology, Ottawa, Ontario.
87. Socol, G.(1999), *Evoluție, involuție și tranziție în agricultura României*, București, IRLI.
88. Surd, V., (2002) *Introducere în geografia spațiului rural*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
89. Surd, V., (2003) *Geografia așezărilor*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
90. Thorne, S. E. (2003): Secondary Analysis of Qualitative Data, *Encyclopedia of Social Science Research Methods*. SAGE Publications, http://sageereference.com/socialscience/Article_n895.html
91. The Economist Intelligence Unit's Quality-of-Life Index. *The Economist* (2005)
92. Tonnies, F.,(1957) *Community and Society*. New York, NY:Harper and Row.Pp.12-29
93. UNDP (2005). *Human development report New York: United Nations Development Programme*, pp. 388.
94. UNDP (Romania) (2005). *Raportul Național al Dezvoltării Umane 2003-2005 București*.
95. United States Government Accountability Office (2004). *Informing our nation : improving how to understand and assess the USA's position and progress*. United States Government
96. Varga, E.,(2002) *Statistică recensăminte după limba maternă, respectiv naționalitate, jud. Sălaj 1880 - 2002*
97. Vaus, D. A. De (2003): Survey, *Encyclopedia of Social Science Research Methods*, SAGE Publications, http://sage-ereference.com/socialscience/Article_n990.
98. Veenhoven, R. (1996), *Happy Life-Expectancy a Comprehensive Measure of Quality-of- Life in Nations*, Social Indicators Research, vol. 39, nr. 1, p. 1-58.
99. Veenhoven, R. (1998), Quality-of-life and happiness: not quite the same, în: G. DeGirolamo (coord.), *Health and Quality-of-Life*, Il Pensierro Scientifico, Roma.
100. Veenhoven, R. (2005) "Apparent quality-of-life in nations: How long and happy people live" *Social Indicators/Research*, 71:61–86
101. Vedinaș, T. (2009) *Cultura satelor. Tradiție și modernizare în Bădescu I, Tratat de sociologie rurală*, ed Mica Valahie, București

102. Vincze M.,(2000) *Dezvoltarea regională și rurală- Idei și practici*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca,p.25-26
103. Whitaker, W.,(1982)*The many faces of Ephraim : In search of a functional typology of rural areas*, p. 242-245
104. Zamfir, C.(2004), *Analiza critică a tranziției*, editura Polirom, Iași
105. Zamfir, E. (1993), Indicatori subiectivi ai calității vieții, în: C. Zamfir & L. Vlăsceanu (coord.), *Dicționar de sociologie*, editura Babel, București, p. 745-748
106. *** *Anuarul Statistic al României*, București, INS, 2004.
107. *** *Buletinele Statistice nr. 1-3/2006*, editate de Institutul Național de Statistică
108. *** *Condițiile de viață ale populației din România*, Institutul Național de Statistică, 2006
109. ****Condițiile de viață ale populației din România*, București, INS, 2005.
110. ****Coordonate ale nivelului de trai în România. Veniturile și consumul populației în anul 2004*, București, INS, 2005.
111. *** *Eurobarometrul rural*, București, FSD, 2002.
112. *** *Human Development Report*, UNDP, serie din anul 1990.
113. *** *Raportul Național al Dezvoltării Umane*, serie din anul 1996.
114. *** *Recensământul populației și locuințelor din 18 martie 2002*, INS, 2003.
115. *** *Social Protection in the Candidate Countries. A Comparative Analysis*, Luxembourg,
116. ***European Commission-Enlargement Directorate General *The Enlargement Process and the Three Pre-accession Instruments: Phare, Ispa, Sapard, Proceedings of the conference organised by DG Enlargement and the Permanent Representations of Sweden and Austria to the European Union on 5th March 2001*, http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/financial_assistance/phare/phare_ispa_sapard_en.pdf
117. ***COUNCIL REGULATION (EC) No 1267/1999 of 21 June 1999 establishing an Instrument for Structural Policies for Pre-accession, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/l_1611999_0626en00730086.pdf

118. *** *Framework for Funding of Investments in the Field of Environment with ISPA*, http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/download/envi_en.pdf
119. *** *Framework for Funding of Investments in the Field of Transport Infrastructure with ISPA*, http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/download/trans_en.pdf
120. *** (2004), *Final Report Ministry of European Integration Mid Term Evaluation of SAPARD in Romania EUROPEAID/114573/D/SV/RO*, http://www.mapam.ro/pages/diverse/Program_SAPARD_EN.pdf
121. *** *National Plan for Agriculture and Rural Development Over the 2000-2006 period under the eu special accession program for agriculture and rural development (Sapard)*, http://www.madr.ro/pages/dezvoltare_rurala/NPARD.pdf
122. *** *Planul Național de Dezvoltare 2007-2013* http://discutii.mfinante.ro/static/10/Mfp/pnd/documente/pnd/PND_2007_2013.pdf
123. *** *Planul național de dezvoltare rurală 2007-2013* http://www.madr.ro/pages/dezvoltare_rurala/PNDR-versiunea-VI_aprilie2011.pdf
124. *** *Situația proiectelor PNDR până în 11.02.2011* <http://www.apdrp.ro/>
125. *** CEE: „*L'avenir du monde rural*”, *Communication de la Commission au Parlement European et au Conseil. Bulletin des Communautés européennes*, Supplement 4/88. p.8
126. *** *Monitorul Oficial, Partea I nr. 408 din 24 iulie 2001*
127. *** *European Commission- „Star working document – state of application of Regulation No.2078/92. evaluation of agri- environment programmes”*. Directorate General for Agricultural Policy, European Commission, 1998.
128. *** *Le Petit Larousse Illustré en couleurs*, Larousse, Paris, 2007
129. *** O.N.U.- C.E.E.- *Amenagements et developpement des agglomerations rurales*, 24 mai, 1972

Alte resurse on-line

1. *** www.iccv.ro ultima accesare decembrie 2011
2. *** <http://enciclopediaromaniei.ro> ultima accesare ianuarie 2012
3. *** <http://www.insse.ro/> ultima accesare ianuarie 2012

4. ***<http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regct.asp?Lg=1> ultima accesare decembrie 2011
5. *** <http://www.madr.ro/> ultima accesare decembrie 2011
6. *** <http://www.apdrp.ro/> ultima accesare ianuarie 2012
7. *** <http://www.cjsj.ro/> ultima accesare ianuarie 2012